

Inspektion av överförmyndarnämnden i Alingsås kommun år 2024

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har efter inspektion funnit anledning att rikta kritik mot överförmyndarnämnden i Alingsås kommun avseende följande:

- Arvodesbeslut utan stöd i lag
- Bristande tillsyn av ställföreträdare och avsaknad av handlingar

Sammanfattande bedömning

Det finns rutiner för hur årsräkningar granskas och verksamheten följer upp så kallade överförmyndarspärrear på bankkonton. Det finns rutiner vid fastighetsöverlåtelser samt rutinbeskrivningar att följa när det blir aktuellt att förordna gode män enligt 11 kap. 2 § föräldrabalken. Verksamheten har vidare rutinbeskrivningar avseende ändring av arvodesbeslut och överklaganden.

Överförmyndarnämnden i Alingsås kommun har underrättat Länsstyrelsen om sina mottagningstider i enlighet med förmyndarskapsförordningen. Statistiken har lämnats in i tid. Granskningen av registret över ställföreträdarskap föranleder inga påpekanden. Granskning av årsräkningarna har till största delen varit avslutad inom en skälig tid.

Tillsynen har dock visat att det i ett ärende förekommit brister avseende arvodesbeslut utan stöd i lag. I ett annat ärende uppmärksammades det att det förekommit brister i tillsyn av en ställföreträdare då nämnden under ett antal år inte begärt in en redogörelse över ärendet och i ett annat ärende saknades ett antal handlingar som låg till grund för ett beslut.

Länsstyrelsen riktar därför kritik mot överförmyndarnämnden i Alingsås kommun.

Länsstyrelsen vill ändå framhålla att de brister som Länsstyrelsen noterat inte förefaller vara annat än brister som har uppstått i enstaka fall och får därför betraktas som undantag från

en i övrigt välskött verksamhet. Vad gäller arvodesbeslut utan stöd i lag har det även noterats att denna brist uppstått innan Alingsås uppgick i aktuell samverkan med Lerum och att huvudmannen i viss mån har ersatts för sin ekonomiska förlust.

Med hänsyn till detta och vad som i övrigt framkommit vid tillsynen, anser Länsstyrelsen att inspektionen kan avslutas.

Beskrivning av Länsstyrelsens inspektion

Under oktober 2024 genomförde Länsstyrelsen en inspektion av överförmyndarnämnden i Alingsås kommun.

Inom ramen för inspektionen har Länsstyrelsen begärt in och granskat överförmyndarnämndens register, som ska föras enligt 9 § förmyndarskapsförordningen (1995:379). Länsstyrelsen har granskat ett antal stickprovvis utvalda akter på överförmyndarverksamhetens kontor. Överförmyndarnämnden har fått komma in med svar på ett antal frågor rörande verksamhetsåret 2023, se bilaga 1. Därefter har Länsstyrelsen hållit ett digitalt sammanträde med representanter från överförmyndarkontoret där Länsstyrelsen har gått igenom de svar som lämnats av verksamheten samt de iakttagelser som Länsstyrelsen gjort vid granskningen av akterna. Efter samtalet har verksamheten fått bemöta de synpunkter som tagits upp vid samtalet genom att yttra sig över ett protokollsutkast.

Under sammanträdet den 22 oktober 2024 har enhetschef Linda Silander, ordförande i Alingsås överförmyndarnämnd Per-Gordon Tranberg och vice ordförande i Alingsås överförmyndarnämnd Pamela Ludvigsson Nilsson deltagit. Från Länsstyrelsens sida har Emilia Gustafson och Elin Gunnarsson medverkat.

Uppföljning av föregående rapport

I rapporten från inspektionen år 2023 (se dnr 27607-23) riktade Länsstyrelsen kritik mot överförmyndarnämnden på följande punkter:

- Långsam handläggning av årsräkningar.

Länsstyrelsen har vid denna inspektion följt upp den tidigare bristen. Det har framkommit att verksamheten, bland annat med hjälp av en funktion i ärendehanteringssystemet, hade påbörjat granskningen av samtliga årsräkningar för år 2022 under september 2023, bortsett från en årsräkning som inkom först år 2024. I regel är det många kompletteringar som begärs in som gör att granskningstiden förlängs. Hela 38 % av samtliga årsräkningar

krävde komplettering. Att granskningen inte ska dra ut för länge på tiden är även ett av nämndens mål som följs upp i bokårsslutet.

Övrigt

Alingsås kommun samverkar avseende överförmyndarnämndens ärenden med Lerums kommun. Från och med den 1 oktober 2024 hanteras Ales överförmyndarverksamhet inom ramen för överförmyndarsamverkans organisation.

Statistiken för verksamhetsåret 2023 har lämnats till Länsstyrelsen den 27 februari 2024.

Vid tillsynen har det framkommit att enbart fyra av sex ledamöter i överförmyndarnämnden deltagit på en nybörjarkurs inom verksamhetsområdet. Vid tillsynssamtalet framkom det att alla ledamöter byttes ut till mandatperioden 2023–2026. Alla erbjuds att gå en nybörjarutbildning. På nämndsammanträden brukar det lyftas om det inkommit några inbjudningar till kurser. Det är därefter upp till nämnden att besluta om det finns möjlighet att delta.

De personer som utför uppdrag som ledamot i en överförmyndarnämnd ska ha nödvändiga kunskaper för uppdraget. Med anledning av att det framkommit att enbart vissa av de nya ledamöterna deltagit på en grundutbildning, vill Länsstyrelsen betona att det är av vikt att alla ledamöter löpande deltar på utbildningar, seminarier och dylikt för att hålla sig uppdaterade inom området.

87 procent av samtliga årsräkningar var färdiggranskade den sista september 2023. Bland de årsräkningar som inkom under 2023 granskades den sista den 27 december 2023. Granskningen av samtliga inkomna årsräkningar hade påbörjats innan sista september.

Granskade akter

Vid inspektionen har nedanstående stickprovvis utvalda akter granskats. Akterna har avsett förvaltarskap, godmanskap och förmyndarskap. Akterna har granskats i vissa utvalda delar alternativt i sin helhet. Vid granskningen har följande noterats.

Akt nummer 5382

I arvodesbeslut daterat från 2024 får ställföreträdaren inte den milersättning som denne begär. I arvodesbeslutets motivering står det att ersättning enbart betalas ut för resor som ingår i uppdraget. I redogörelsen anges med röd penna vilka resor som

inte ingår i uppdraget. Det framgår dock inte om ställföreträdaren och huvudmannen får del av den handling där detta framgår.

Vid tillsynssamtalet framkommer det att verksamheten har en rutin och systematik kring att fatta och motivera arvodesbeslut. Verksamheten har arbetat fram förslagstexter som alltid ska användas i den mån beslutet avviker från det normala eller vad ställföreträdaren begärt. I aktuellt fall har hanteringen avvikit från rutinen då det borde framgått en hänvisning till den separata handlingen. En kopia ska också tas på den separata handlingen som ska häftas ihop och bifogas med arvodesbeslutet. Verksamheten utgår från att så skett, men att en mening med en tydligare motivering missats i själva beslutsmotiveringen.

Akt nummer 3694, 3904, 4714

Vid byte av ställföreträdare har enbart den närmast föregående ställföreträdarens redovisningshandlingar slutredovisats till den nya ställföreträdaren.

Vid tillsynssamtalet framgår det att verksamheten under år 2024 ändrat dessa rutiner så att samtliga redovisningshandlingar numera skickas ut vid ett byte av ställföreträdare.

Akt nummer 6174

I akten befrias ställföreträdarna från att inkomma med redovisning år 2020. Befrielsebeslutet har inte följts upp.

Verksamheten har meddelat att en omprövning görs om beslutet är äldre än 3 år. Verksamheten har under åren 2022–2023 följt upp befrielser i godmanskapsakter och har nu tagit sig an alla förmynderskapsärenden där beslut om befrielse fattats.

Akt nummer 5504

Av årsräkningen för år 2022 framgår det att huvudmannens och ställföreträdarens ekonomi sammanblandats vid ett tillfälle när ställföreträdaren gjort ett utlägg för huvudmannens räkning. Av misstag har beloppet även dragits två gånger från huvudmannens konto. Någon kommentar kring att sammanblandning är otillåten har inte framförts till ställföreträdaren.

Verksamheten redogör för att det i praktiken måste ske sammanblandningar då det är så samhället är uppbyggt när huvudmän exempelvis inte kan/får ha Swish eller BankID. Verksamheten har något mer överseende i vissa situationer där det inte finns någon annan lösning, så länge som ställföreträdaren är transparent och inte bedöms ha några onda avsikter.

Akt nummer 6044

Av akten framkommer det att ställföreträdaren befriats från att inlämna en årsräkning, men skulle ändå årligen inkomma med en redogörelse. Sedan februari 2021 har emellertid inget skett i akten och inga redogörelser har inlämnats.

Verksamheten har vid tillsynssamtalet förklarat att detta utgör ett förbiseende i det enskilda fallet då beslutet inte lagts in korrekt i handläggningssystemet.

Akt nummer 7456

Av akten framgår det att det till ansökan om samtycke till arvets fördelning bifogats ett antal bilagor. Bilagorna återfinns dock inte i akten. Vid tillsynssamtalet bekräftar verksamheten att bilagorna saknas och rätteligen borde ha sparats.

Akt nummer 5864

Överförmyndarnämnden har i aktuellt ärende beviljat ansökan om uttag år 2022 samt år 2023. Båda gångerna begärdes uttag om 10 000 kr. Vid uttaget 2022 begärs inte kvitton eller dylikt in på att pengarna har använts till angivet ändamål.

Verksamheten har redogjort för att det finns en rutin där det framgår att uppföljning alltid ska ske i form av att underlag begärs in. Ett tidigare uttag ska redovisas med underlag annars ska verksamheten begära in en komplettering. I bedömningen för nya uttagansökningar ska det vägas in att tidigare uttag inte redogjorts för. I aktuell situation har verksamheten missat att följa upp det första uttaget.

Akt nummer 3574

Av akten framgår det att överförmyndarnämnden fattat felaktiga arvodesbeslut på så sätt att huvudmannen har betalat arvode för sörja för person, trots att detta inte ingått i uppdraget. Felaktig utbetalning har skett mellan åren 1995–1999, 2004–2020.

Akt nummer 3704, 6284, 7284, 5834, 2524 och 7401 har granskats utan anmärkning.

Länsstyrelsens bedömning

Vid aktgranskning har följande brister uppmärksammats.

Kritik

Arvodesbeslut utan stöd i lag

Vid aktgranskningen i akt 3574 har det framkommit att huvudmannen under flera år betalat arvode för sörja för person, trots att det inte funnits något förordnande för detta.

Enligt 12 kap. 16 § första stycket föräldrabalken (FB) har förordnade gode män rätt till skäligt arvode för sitt uppdrag. Det som inte ligger inom ramen för uppdraget har ställföreträdaren inte någon rätt att få arvode för. Trots det har överförmyndarnämnden inte noterat att verksamheten beviljat arvode för uppgifter som inte ingår i det aktuella uppdraget vid flertalet tillfällen, vilket lett till att huvudmannen ålagts en ekonomisk börda som inte åligger denne.

Ett uppdrag som god man har sin grund i förordnandet och frågan om gode mannens rätt till ersättning är reglerad i lag. Det finns inget lagstöd för att ålägga huvudmannen en betalningsskyldighet för något som inte omfattas av uppdraget oavsett om behovet funnits eller om arvodet i sig är skäligt. Länsstyrelsen konstaterar därmed att överförmyndarnämnden beslutat om arvode utan stöd i lag, varför överförmyndarnämnden förtjänar kritik även om bristen ligger långt tillbaka i tiden.

Bristande tillsyn av ställföreträdare och avsaknad av handlingar

Av akt 6044 framkommer det att ställföreträdaren befriats från att inlämna en årsräkning, men att ställföreträdaren ändå skulle inkomma med en redogörelse årligen. Sedan februari 2021 har emellertid inget skett i akten och inga redogörelser har inlämnats.

Överförmyndarnämnden ska utöva tillsyn över ställföreträdarens verksamhet, 16 kap. 1 § FB. Även om överförmyndarnämndens främsta tillsynsverktyg är granskning av redovisningshandlingar ska nämnden utöva tillsyn även över ställföreträdarens verksamhet i övrigt utifrån vad som ankommer på överförmyndarnämndens tillsyn. Överförmyndarnämnden hade emellertid inte begärt in någon redogörelse under ett antal år och det framgår inte heller att överförmyndarnämnden på annat sätt kontrollerat förmynderskapet. Överförmyndarnämnden har således inte kontrollerat hur ställföreträdaren utfört sitt uppdrag under flera års tid. Nämnden får därför delvis anses ha brustit i sin tillsynsskyldighet över ställföreträdare och kan inte undgå kritik. Vad överförmyndaren framfört om att aktuell situation utgör ett förbiseende på grund av felregistrering ändrar inte Länsstyrelsens bedömning.

Av en annan akt, akt 7456, framgick det att underlag till överförmyndarnämndens beslut om arvets fördelning saknades. Dokumentationskyldigheten utgör grunden för flera andra förvaltningsrättsliga regler som tillsammans syftar till att garantera den enskildes rättssäkerhet. En fungerande dokumentation är t.ex. en av förutsättningarna för insyn i och kontroll av verksamheten. Saknas dokumentation blir det svårt, och i vissa fall till och med omöjligt, att överblicka vad som har hänt och i efterhand granska handläggningen i ett enskilt ärende för att kontrollera om beslutet är korrekt fattat utifrån beslutsunderlaget.

Om verksamheten upptäcker att det har försvunnit en handling behöver den så långt det är möjligt försöka återskapa handlingen eller exempelvis begära den tillbaka från ställföreträdaren. Om det inte går att återskapa handlingen eller få fatt på originalet eller en kopia hos ställföreträdaren bör en tjänsteanteckning upprättas i ärendet om vad som saknas och vilka åtgärder som vidtagits med anledning av detta.

Mot bakgrund av att handlingar som ligger till grund för ett beslut om samtycke till arvets fördelning saknas kan nämnden inte undgå viss kritik för detta.

Övriga påpekanden - som inte föranleder kritik

Beslutsmotivering

Vid aktgranskningen uppmärksammades det att det i akt 5382 i ett arvodesbeslut inte framkommit vilka resor ställföreträdaren fått ersättning för. Detta framgick emellertid av redogörelsen.

Verksamheten har förklarat att det finns förslagstexter som används när arvodesbeslut avviker från det normala och att en hänvisning även görs till separata handlingar när det krävs. En kopia av den separata handlingen häftas även ihop och bifogas med arvodesbeslutet, men i aktuell akt har man missat att lägga till en mening som tydliggör ovanstående.

Det är Länsstyrelsens uppfattning att det vid tillsynen inte framkommit annat än att verksamheten har fungerande rutiner vid motivering av arvodesbeslut och att aktuell situation utgör ett förbiseende. Även om brister i motiveringsskyldighet normalt leder till kritik, väljer Länsstyrelsen mot bakgrund av ovanstående att stanna vid detta påpekande, men vill ändå upplysa om följande.

Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klagörande motivering enligt 32 § förvaltningslagen (FL), om det inte är uppenbart obehövligt. En

sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande. Motiveringsskyldigheten syftar till att garantera att myndigheterna prövar sina ärenden på ett sakligt och enhetligt sätt. En klargörande motivering ökar också förståelsen för hur myndigheten har resonerat i det enskilda fallet.

Med beaktande av att ett arvodesbeslut får verkningar och är av vikt för ställföreträdaren och ibland även för huvudmannen, är det Länsstyrelsens uppfattning att en klargörande motivering av ett arvodesbeslut inte är obehövlig. Att det i en separat handling framgår omständigheter som kan bringa klarhet till arvodesbeslutet innebär enligt Länsstyrelsens mening inte att motiveringsskyldigheten är uppfylld mot bakgrund av att en sådan handling inte kan anses tillhöra beslutet som sådant och även måste komma parterna tillhanda. I en sådan situation behöver det i beslutet hänvisas till handlingen, som sedan bifogas beslutet för att kravet på beslutsmotivering ska anses vara uppfyllt (se JO 2004/05 s. 160 och JO 4417-2019).

Överlämnande av redovisningshandlingar enligt 16 kap. 8 § Föräldrabalken

Vid aktgranskningen har det framkommit att verksamheten vid byte av ställföreträdare inte skickat över samtliga tidigare redovisningshandlingar till den nye ställföreträdaren (akt 3694, 3904, 4714). Vid tillsynssamtalet framkom emellertid att verksamheten ändrat denna rutin i början av år 2024 och att verksamheten numera skickar samtliga redovisningshandlingar till en ny ställföreträdare vid ett byte.

Av 16 kap. 8 § FB framgår det att överförmyndarnämnden, efter att nämnden har granskat ställföreträdarens sluträkning, ska överlämna sluträkningen samt de förteckningar, årsräkningar och handlingar enligt 15 kap. 3 och 8 §§ FB som förvaras hos överförmyndarnämnden till den som är behörig att ta emot handlingarna. Bestämmelsen gäller i alla de fall då en sluträkning getts in, vilket även inkluderar byte av ställföreträdare.

Länsstyrelsen ser därför inte att det finns något utrymme för att endast lämna över ett begränsat antal redovisningshandlingar, eftersom det av bestämmelsen framgår att alla föregående redovisningshandlingar som förvaras hos överförmyndarnämnden ska lämnas över. Mot bakgrund av att verksamheten ändrat sin rutin och numera överlämnar samtliga redovisningshandlingar väljer Länsstyrelsen dock att stanna vid detta påpekande avseende bristen.

Uppföljning av befrielsebeslut

Vid aktgranskningen har det noterats att verksamheten i ett ärende (akt 6174) befriade ställföreträdaren från att inkomma med redovisningshandlingar. Någon uppföljning har därefter inte gjorts i ärendet. Det är Länsstyrelsens uppfattning att ett beslut om befrielse som gäller tills vidare bör omprövas regelbundet, även om det visat sig att barnet/huvudmannen tidigare inte haft några nämnvärda tillgångar. Mot bakgrund av att det framkommit att verksamheten har för avsikt att nu även ta sig an de akter för omyndiga där beslut om befrielse fattats, stannar Länsstyrelsen vid detta påpekande.

Sammanblandning

I akt 5504 har det uppmärksammats att huvudmannens och ställföreträdarens egendom hade sammanblandats. Verksamheten har meddelat att de är väl insatta i att sammanblandning av huvudmannens och ställföreträdarens egendom inte får ske, men att det i praktiken måste ske på grund av hur samhället är uppbyggt. Verksamheten kan därför ha överseende med vissa typer av sammanblandningar.

Mot bakgrund av att det i 12 kap. 6 § FB framgår att sammanblandning inte får ske, vill Länsstyrelsen påtala vikten av att överförmyndarnämnden alltid informerar en ställföreträdare om det felaktiga i att hantera huvudmannens egendom på ett sådant sätt att det sammanblandas med ställföreträdarens egendom.

Bristande uppföljning av uttagsmedgivande

I akt 5864 har Länsstyrelsen noterat att verksamheten beviljade ett uttag från barnets spärrade konto år 2022 och 2023. Uttagsmedgivandet från år 2022 har inte följts upp och detta uppmärksammades inte heller när nästa uttag beviljades år 2023.

Förmyndares, gode mäns och förvaltares verksamhet står under överförmyndarens tillsyn, 12 kap. 9 § FB. Av 16 kap. 11 § FB framgår vidare att när en omyndig på grund av arv eller testamente har fått pengar till ett värde som överstiger ett prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken eller med villkor om särskild överförmyndarkontroll, ska den som ombesörjer utbetalningen från dödsboet för den omyndiges räkning sätta in medlen hos bank eller kreditmarknadsföretag, med uppgift om att medlen inte får tas ut utan överförmyndarens tillstånd. Detta gäller även för exempelvis försäkringsgivare vid utbetalning av försäkringsbelopp som den omyndige har rätt till,

pensionssparinstitut vid utbetalning enligt lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande m.m.

Föräldrar har i allmänhet en förhållandevis stor frihet att disponera över sina barns tillgångar. För det mesta uppgår tillgångarna endast till mindre belopp och riskerna för missbruk från föräldrarnas sida är normalt små. En väsentligt ökad risk för missbruk av ett barns tillgångar uppkommer dock i samband med att barnet får ett större tillskott av egendom. Detta kan ske genom exempelvis arv, gåvor, försäkringsersättningar, skadestånd eller liknande. Ett effektivt sätt som lagstiftningen använder för att skydda sådana ekonomiska tillskott är att uppställa krav på att utbetalaren sätter in pengarna på ett spärrat konto. Föräldrar som vill komma åt tillgångar på kontot måste redogöra för överförmyndaren för syftet med användningen. I detta ligger en garanti för att tillgångarna inte förslösas eller används för onödiga ändamål (prop. 2007/08:150 s. 33).

En utgångspunkt i föräldrabalken är att den enskildes medel i skälig omfattning ska användas för hans eller hennes uppehälle, utbildning och nytta i övrigt. De medel som inte används för sådana ändamål ska placeras så att tillräcklig trygghet finns för deras bestånd och så att de ger skälig avkastning (se 12 kap. 4 § FB).

Det har framkommit att verksamheten har som rutin att följa upp uttagsmedgivanden och att detta rör sig om ett förbiseende, varför Länsstyrelsen stannar vid detta påpekande.

Vid protokollet
Emilia Gustafson

Justerat
Hanna Marberg

Kopia till

Överförmyndarnämnden i Alingsås kommun,
overformyndarsamverkan@alingsas.se

Justitieombudsmannen, jokansli2@jo.se

Bilaga

1. Frågeformulär
2. Kritiknivåer

Frågor inför tillsyn 2024

Besvara frågorna utifrån uppgifter för verksamhetsåret 2023. Ifyllt frågeformulär kommer läggas som en bilaga till tillsynsprotokollet.

Ange kommun/kommuner:

Alingsås

1 Myndighetens organisation

1.1 Nämnd: Har det skett förändringar i nämndens sammansättning sedan Länsstyrelsens senaste inspektion?

Ja (ange nya ledamöter/suppleanters namn i rutan nedan. Om valet inte anmälts till Länsstyrelsen ska även en kopia av fullmäktiges beslut bifogas).

Nej

1.2 Överförmyndare: Har ny överförmyndare/ersättare valts sedan Länsstyrelsens senaste inspektion?

Ja (ange namn på ny överförmyndare/ersättare i rutan nedan. Om valet inte anmälts till Länsstyrelsen ska även en kopia av fullmäktiges beslut bifogas).

Nej

1.3 Hur ofta sammanträder överförmyndarnämnden? (Om kommunen har en överförmyndare svarar ni "Ej aktuellt" på denna fråga).

Sju möten 2023.

- 1.4** Är överförmyndaren eller dennes ersättares tillgänglig under semestertider? (Om kommunen har en överförmyndarnämnd svarar ni "Ej aktuellt" på denna fråga).

Ej aktuellt.

- 1.5 Tjänstemän:** Hur många tjänstemän har arbetat inom överförmyndarverksamheten år 2023? (Räkna med både ordinarie personal och extra resurser. Ni behöver inte ange namn och tjänstebefattning på samtliga tjänstemän, däremot ska det framgå hur många av tjänstemännen som utgjort extra resurser och under vilken period som extra resurser anlätades).

Sju stycken i Överförmyndarsamverkan, ingen extraresurs. Samverkan omfattar två kommuner under 2023.

- 1.6** Har det skett någon personalomsättning under år 2023?

Nej.

2 Överförmyndarens utbildning och fortbildning

- 2.1** Har nämndledamöter, överförmyndaren eller ersättare deltagit i utbildningar/fortbildningar (både externa och interna utbildningar) sedan Länsstyrelsens senaste besök?

Ja (ange utbildningarna och hur många som deltagit på respektive utbildning/fortbildning nedan).

Nej (ange skälet till utebliven utbildning/fortbildning nedan).

Fyra av sex av nämndledarmöten har gått en nybörjarkurs från SKR.

2.2 Erbjuds ny överförmyndare, nämndledamöter och ersättare någon utbildning (både externa och interna utbildningar)?

Ja (ange nedan vilken typ av utbildning/utbildningar som erbjuds och om ny överförmyndare, nämndledamöter och ersättare genomför utbildningarna).

Nej (ange skälet till utebliven utbildning nedan).

Ja, kurs för dig som är ny som överförmyndare SKR och Grundkurs för nya ÖF-ledarmöter Wallgren.

2.3 Har tjänstemännen deltagit i utbildningar/fortbildningar sedan Länsstyrelsens senaste besök (både externa och interna utbildningar)?

Ja (ange utbildningarna och hur många som deltagit på respektive utbildning/fortbildning nedan).

Nej (ange skälet till utebliven utbildning/fortbildning nedan).

Överförmyndarnyheter, tre st.
FSÖ, tre st.
Dödsbo och arv SKR, en st.
Barnärenden, två st.

3 Granskning

3.1 Var alla årsräkningar färdiggranskade per den sista september 2023?

Ja

Nej (ange nedan hur stor andel i procent som var färdiggranskade. Ange även anledningen till att samtliga årsräkningar inte var färdiggranskade per den sista september).

87 %

3.2 När blev verksamheten klar med granskning av samtliga årsräkningar för år 2022?

2024-04-19
Den årsräkningen inkom 2024-03-28.

Bland de årsräkningar som inkom under 2023 granskades den sista 2023-12-27.

3.3 Hur stor andel (i procent) av alla årsräkningar som ska ha lämnats in före den 1 mars 2023 kom in i tid?

84 %

3.4 Följer verksamheten upp att huvudmannens konton försetts med överförmyndarspär i samband med granskning av tillgångsförteckningen?

Ja

Nej (ange skälet till att en uppföljning inte görs i samband med tillgångsförteckningen nedan).

3.5 Kontrollerar verksamheten att konton fortfarande är försedda med en överförmyndarspär i samband med granskning av årsräkningen?

Ja, varje år.

Ja, med följande intervall.

Nej, (ange skälet till att en uppföljning inte görs i samband med årsräkningar)

Annat (redogör för detta nedan)

4 Ställföreträdare

4.1 Har ställföreträdare erbjudits någon utbildning och fortbildning under år 2023?

Ja (ange vilken utbildning/fortbildning nedan och hur stor andel av ställföreträdarna som har genomfört den erbjuda utbildningen/fortbildningen)

Godmanskväll med Jan Wallgren och seminarier med olika seminarieledare.
Instruktionsfilm för årsräkning
Grundutbildning för nya ställföreträdare och med två fördjupningstillfällen.
Särskilda tillfällen inför årsräkningsinlämning med genomgång.

Nej (ange skälet till att ställföreträdarna inte erbjudits någon utbildning/fortbildning nedan)

5 Frågor med anledning av den nationella tillsynsinriktningen

5.1 Vilka underlag begärs in för att verksamheten ska kunna lämna sitt samtycke till en överlåtelse av fast egendom eller nyttjanderätt till fast egendom? När följer verksamheten upp att försäljningslikviden inkommer på huvudmannen bankkonto? Finns rutinbeskrivningar eller dylikt kan ni i stället bifoga dessa.

Se bilaga information fast egendom för vilka underlag som ska bifogas.
I samband med samtyckesbeslutet skickas ett följebrev med informationstext om likvidavräkningen, se bilaga.
En påminnelse sätts i verksamhetssystemet på två månader efter tillträdesdatum.

5.2 I hur många ärenden har verksamheten lämnat samtycke till överlåtelse av fast egendom eller nyttjanderätt till fast egendom under år 2023?

13 st.

- 5.3** Vilka underlag begärs in för att nämnden ska kunna ta ställning till om en omyndig ska få låna ut pengar till anhörig? Finns rutinbeskrivningar eller dylikt kan ni i stället bifoga dessa.

Om ni inte har haft eller har något sådant ärende och inte heller har någon rutinbeskrivning eller dylikt för detta ombeds ni beskriva hur ni skulle hantera ett sådant ärende.

Se bilaga om information lån och skuldsättning.

- 5.4** Hur går verksamheten till väga om det blir aktuellt att ändra ett arvodesbeslut? Finns rutinbeskrivningar eller dylikt kan ni i stället bifoga dessa. Om verksamheten inte har någon rutinbeskrivning eller dylikt ombeds ni så noggrant som möjligt beskriva hur ni hantera en ändring av arvodesbeslut nedan.

Rättelse av beslut enligt FL 36 §. Handläggare har delegation att rätta sitt eget beslut. Rättelsen skickas ut till alla som har fått det första beslutet. Rättelsebeslutet ska anmälas till nämnd.

- 5.5** Vilka åtgärder vidtar verksamheten om ett arvodesbeslut överklagas? Finns rutinbeskrivningar eller dylikt kan ni i stället bifoga dessa. Om verksamheten inte har någon rutinbeskrivning eller dylikt ombeds ni så noggrant som möjligt beskriva hur ni hanterat ett överklagat arvodesbeslut.

Skickas skyndsamt till tingsrätten. Överlämnande av överklagande enligt FL 46 § där vi tar ställning till om överklagande inkommit inom tre veckor samt möjlighet till kort yttrande.

6 Övrigt

- 6.1** Har några åtgärder vidtagits med anledning av att Länsstyrelsen riktade någon kritik mot överförmyndaren/överförmyndarnämnden vid senaste inspektionen? Beskriv i sådana fall vilka åtgärder som vidtagits.

Vi har fortsatt att utveckla våra rutiner/arbetsätt med utgångspunkt i förvaltningslagen. Vi har även utvecklat vår uppföljning av bland annat nya ärenden som sker löpande.

6.2 Ange om det är några specifika frågor ni vill ta upp med Länsstyrelsen i samband med inspektionen.

Vid senaste besöket från Länsstyrelsen efterfrågade vi riktlinjer för överförmyndare i förhållande till förvaltningslagen. Hur vi ska tänka när vi handlägger och hur mycket ska vi kommunicera med parter i ärenden.

Vi undrar om partsinsyn enligt förvaltningslagen vid hantering av klagomål på ställföreträdare. Om en utomstående person inkommer med klagomål är den då part enligt FL och har rätt till full partsinsyn? Kan vi skicka beslut avskrivning till klagande, även om det är en utomstående såsom socialtjänst eller en granne?

6.3 Har det sedan förra inspektionstillfället skett något i övrigt som Länsstyrelsen som tillsynsmyndighet bör känna till?

Ales överförmyndarverksamhet kommer att hanteras inom ramen för Överförmyndarsamverkans organisation från och med den 1 okt 2024.

Från 2024 har verksamheten tagit in en extraresurs för att hjälpa till med granskningen.

6.4 Namn, telefonnummer och e-postadress till den som fyllt i uppgifterna:

Oliver Nilsson och Johanna Boman
0322-616000
overformyndarsamverkan@alingsas.se

Bilaga 2

Kritiknivåer

Länsstyrelserna använder följande kritiknivåer.

- Ansökan om entledigande av överförmyndare eller en ledamot eller ersättare i överförmyndarnämnden.
- Allvarlig kritik
- Kritik
- Viss kritik
- Ingen kritik – övriga påpekanden

Kritik kan höjas en nivå om exempelvis:

- Länsstyrelsen framfört kritik återkommande i samma fråga eller samma ärende.
- Bristen är systematisk (t.ex. bristfälliga rutiner, eller när rutiner saknas).
- Omständigheterna i det enskilda ärendet är sådana att bristen är mer allvarlig.

Kritik kan sänkas en nivå om exempelvis:

- Bristen är ett uppenbart misstag eller finns bra rutiner i övrigt.
- Bristen är i endast ett enskilt ärende, i förekommande fall

Om kritik framförs mot ett flertal brister efter en inspektion kan det leda till en helhetsbedömning där den sammantagna kritiknivån höjs.